

Nr 293.

Av fru **Rydh Munck af Rosenschöld m. fl.**, *angående utredning om ersättning till i utlandet bosatta svenska medborgare för förluster genom krigsskada.*

Utlandssvenskarnas förening har i skrivelse till Konungen av den 25 juni 1943 fäst uppmärksamheten på att svenska medborgare i de krigförande eller ockuperade länderna under det pågående kriget i allt större utsträckning fått sina hem, fastigheter, kontorslokaler och företag förstörda genom bombskador. Då utlänningar icke kunna erhålla någon krigsskadeersättning i respektive länder, ha våra därstädes bosatta landsmän i många fall råkat i de mest prekära och ekonomiskt svåra omständigheter, så mycket mera som svenska staten för närvarande icke har några lagstadgade förpliktelser att ersätta sina medborgare för dylika skador. Ej heller har Sverige traktatsmässigt förskaffat sina medborgare rätt till ersättning. Vad särskilt beträffar de stora förluster, som under de senaste månaderna förorsakats våra i Tyskland bosatta landsmän genom bombangrepp, synas möjligheterna för svenska medborgare att från tyska vederbörande erhålla ersättning mycket begränsade. Vid inofficiella underhandlingar i ämnet hava tyska vederbörande låtit förstå, att ersättning *skulle kunna tänkas* utgå till svenska medborgare, som under längre tidrymd — mer än 10 år — haft hemvist i Tyskland.

I nämnda skrivelse har Utlandssvenskarnas förening hemställt, att frågan om ersättning till hjälpsökande utlandssvenskar, som genom krigets verkningar fått sin egendom förstörd, skulle föreläggas innevarande riksdag, men denna hemställan har icke föranlett någon åtgärd.

I 1944 års statsverksproposition har visserligen under femte huvudtiteln föreslagits ett anslag å 80 000 kronor att utgå till Utlandssvenskarnas förening, men detta anslag avser icke i huvudsak att bereda hjälp åt svenska medborgare, som till följd av bombangrepp mot tyska städer blivit nödställda, utan avser dels bidrag på 30 000 kronor till föreningens administrationskostnader, dels 50 000 kronor till föreningens hjälpverksamhet. Denna hjälpverksamhet avser olika slag av tillfälligt understöd eller allmän hjälp till olika utlandssvenska flyktingar, dels studiehjälp, hjälp till utlandssvenska barns ferievistelse i Sverige samt livsmedelshjälp till utomlands bosatta landsmän.

För hjälpverksamheten till förmån för svenskar, som genom bombangreppen mot Tyskland blivit nödställda, har vidare Kungl. Maj:t under år 1943 ställt 60 000 kronor och under 1944 40 000 kronor till förfogande för Utlandssvenskarnas förening för att bereda föreningen möjlighet att giva en första hjälp till de genom bombangreppen blottställda svenskarna. Här är

alltså på intet sätt fråga om att giva någon ersättning för förluster utan endast en tillfällig hjälp för att täcka de mest skriande behoven. Det bör i detta sammanhang framhållas, att de understöd som för detta ändamål kunna utdelas äro mycket blygsamma jämfört med t. ex. den hjälp som norska flyktingar erhålla från sin legation.

Vad som i detta fall behövs är en hjälp, visserligen baserad på behovsprincipen, men som i någon mån har karaktären av en ersättning till blottställda för den förlust som genom krigets härjningar drabbat dem, en ersättning som kan sätta dem i stånd att arbeta sig ur det svåra läge, vari de oförskyllt råkat, och möjliggöra för dem att bygga upp en ny existens. Många av dessa nödställda utlandssvenskar ha gjort betydelsefulla insatser för främjandet av svenska intressen i olika länder, och det borde vara en hederssak för svenska staten att bispringa våra blottställda landsmän.

Vi få därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning angående i vad mån och efter vilka principer svenska staten skulle kunna lämna i utlandet bosatta svenska medborgare ersättning för förluster genom bomb- eller annan direkt krigsskada som där vållats dem.

Stockholm den 22 januari 1944.

Hanna Rydh Munck af Rosenschöld.

Elis Håstad.

Ruth Gustafson.

Arvid Jonsson.